

В.В. ХИЛЕНКО

Національний університет біоресурсів і природокористування України, Київ, Україна,
e-mail: vkhilenko@ukr.net.

**МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ДИНАМІКИ КРИЗОВИХ СИТУАЦІЙ
І ОПТИМІЗАЦІЯ КЕРУВАННЯ РИНКОМ ПЕРЕМІЩЕННЯ КАПІТАЛУ
В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ СВІТОВОЇ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ**

Анотація. Стаття є продовженням циклу робіт з математичного моделювання динаміки світової фінансово-економічної системи (ФЕС) в умовах глобалізації й аналізу відповідних особливостей переміщення (руху) капіталу. Розглянуто особливості структуризації процесів переміщення капіталу в умовах сучасної глобалізованої ФЕС та їхнього впливу на ефективність інвестиційного портфеля та економіку країн-донорів і країн-реципієнтів. Встановлено взаємозв'язок динамічних процесів руху позикового капіталу та індикатора Баффета як характерну ознаку виникнення та розвитку криз. Визначено умови, за яких подальше вливання капіталу («заливання кризи грошима») втрачає ефективність.

Ключові слова: фінансово-економічна система в умовах глобалізації, переміщення капіталу, економічні цикли, математичне моделювання, оптимізація керувальних впливів регуляторів, захист ринку від кризових ситуацій.

Аналізу економічних циклів, питанням моделювання їхньої динаміки присвячено низку робіт видатних економістів як минулого століття, так і останніх десятиліть [1–4]. Однак, процеси глобалізації у світовій ФЕС, що відбуваються протягом останнього часу, зумовлюють потребу у побудові нових моделей — насамперед, моделей переміщення (руху) капіталу, що відображають особливості сучасної глобалізованої економіки. Ця стаття є продовженням циклу робіт автора з математичного моделювання динаміки світової фінансово-економічної системи (ФЕС) в умовах глобалізації і, зокрема, аналізу відповідних особливостей переміщення (руху) капіталу [5–8].

Метою аналізу і розрахунку моделей динаміки переміщення капіталу в умовах сучасної глобалізованої світової ФЕС є розроблення алгоритмів дій керувальних структур і регуляторних органів, спрямованих на продовження періодів безкризового (стійкого рівномірного) розвитку ФЕС і максимально можливе пом'якшення розвитку кризових ситуацій. Інтенсивність інтеграційних процесів, що відбуваються у ФЕС протягом останніх десятиліть (оцінити їх в чисельному вигляді можна за допомогою коефіцієнта глобалізації [5]), обумовлює актуальність розроблення вказаних алгоритмів і математично обґрунтованих, практично значимих рекомендацій для технократичного квазіоптимального керування світовою ФЕС.

Для сучасної світової глобалізованої економіки переміщення (рух) капіталу має більш складну структуру і динаміку, ніж описані в класичних роботах економістів минулого століття. Цей факт, імовірно вперше, був відображений введенням поняття «ефект вихлюпування» [9] і подальшим введенням понять «ефекту зворотного імпульсу» і «ефекту спінювання» [5].

Аналіз процесів глобалізації світової ФЕС надав змогу виявити структуризацію інвестиційних процесів, пов'язаних з переміщенням капіталу. Водночас зазначені ефекти розглядали як взаємопов'язані складові динаміки ФЕС [5–8]. Ця структуризація як інвестиційних процесів зокрема, так і загальних процесів транскордонного переміщення капіталу, є необхідною для більш точного прогнозування загальної динаміки у ФЕС і більш глибокого розуміння причин зародження і розвитку криз у сучасних умовах глобалізації світової економіки.